

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE

26 octobre 2022

**PROPOSITION DE LOI****portant des mesures  
de soutien temporaires  
suite à la crise de l'énergie****(art. 18 à 33)****RAPPORT**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION  
DES AFFAIRES SOCIALES, DE L'EMPLOI ET  
DES PENSIONS  
PAR  
MME **Sophie THEMONT****SOMMAIRE****Pages**

|                                           |    |
|-------------------------------------------|----|
| I. Exposé introductif .....               | 3  |
| II. Discussion générale.....              | 6  |
| III. Discussion des article et votes..... | 13 |

*Voir:***Doc 55 2915/ (2021/2022):**

- 001: Proposition de loi de Mme De Block, MM. Laaouej, Piedboeuf, Vanden Burre et Verherstraeten, Mme Depraetere et M. De Vriendt.
- 002 à 006: Amendements.
- 007: Rapport de la première lecture (Énergie/Climat).
- 008: Articles adoptés en première lecture par la commission.
- 009: Rapport (Justice).
- 010: Rapport (Économie).
- 011: Amendements.
- 012: Rapport (Finances).
- 013: Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 oktober 2022

**WETSVOORSTEL****houdende tijdelijke  
ondersteuningsmaatregelen  
ten gevolge van de energiecrisis****(art. 18 tot 33)****VERSLAG**NAMENS DE COMMISSIE  
VOOR SOCIALE ZAKEN, WERK EN  
PENSIOENEN  
UITGEBRACHT DOOR  
MEVROUW **Sophie THEMONT****INHOUD****Blz.**

|                                                     |    |
|-----------------------------------------------------|----|
| I. Inleidende uiteenzetting .....                   | 3  |
| II. Algemene bespreking.....                        | 6  |
| III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen ..... | 13 |

*Zie:***Doc 55 2915/ (2021/2022):**

- 001: Wetsvoorstel van mevrouw De Block, de heren Laaouej, Piedboeuf, Vanden Burre en Verherstraeten, mevrouw Depraetere en de heer De Vriendt.
- 002 tot 006: Amendementen.
- 007: Verslag van de eerste lezing (Energie/Klimaat).
- 008: Artikelen aangenomen in eerste lezing door de commissie.
- 009: Verslag (Justitie).
- 010: Verslag (Economie).
- 011: Amendementen.
- 012: Verslag (Financiën).
- 013: Amendementen.

08002

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/  
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**  
Président/Voorzitter: Marie-Colline Leroy

**A. — Titulaires / Vaste leden:**

|             |                                                         |
|-------------|---------------------------------------------------------|
| N-VA        | Björn Anseeuw, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel     |
| Ecolo-Groen | Kristof Calvo, Cécile Cornet, Marie-Colline Leroy       |
| PS          | Chanelle Bonaventure, Jean-Marc Delizée, Sophie Thémont |
| VB          | Ellen Samyn, Hans Verreyt                               |
| MR          | Christophe Bombled, Florence Reuter                     |
| cd&v        | Nahima Lanjri                                           |
| PVDA-PTB    | Nadia Moscufo                                           |
| Open Vld    | Tania De Jonge                                          |
| Vooruit     | Anja Vanrobaeys                                         |

**B. — Suppléants / Plaatsvervangers:**

|                                                                         |
|-------------------------------------------------------------------------|
| Frieda Gijbels, Sigrid Goethals, Katrien Houtmeyers, Wouter Raskin      |
| Laurence Hennuy, Kathleen Pisman, Dieter Vanbesien, Gilles Vanden Burre |
| N ., Leslie Leoni, Eliane Tillieux, Philippe Tison                      |
| Ortwin Depoortere, Dominiek Sneppe, Frank Troosters                     |
| Daniel Bacquelaïne, Denis Ducarme, Vincent Scourneau                    |
| Nathalie Muylle, Els Van Hoof                                           |
| Gaby Colebunders, Sofie Merckx                                          |
| Maggie De Block, Egbert Lachaert                                        |
| Vicky Reynaert, Gitta Vanpeborgh                                        |

**C. — Membre sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigd lid:**

|             |                 |
|-------------|-----------------|
| Les Engagés | Catherine Fonck |
|-------------|-----------------|

|             |                                                                           |
|-------------|---------------------------------------------------------------------------|
| N-VA        | : Nieuw-Vlaamse Alliantie                                                 |
| Ecolo-Groen | : Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen |
| PS          | : Parti Socialiste                                                        |
| VB          | : Vlaams Belang                                                           |
| MR          | : Mouvement Réformateur                                                   |
| cd&v        | : Christen-Democratisch en Vlaams                                         |
| PVDA-PTB    | : Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique          |
| Open Vld    | : Open Vlaamse liberalen en democraten                                    |
| Vooruit     | : Vooruit                                                                 |
| Les Engagés | : Les Engagés                                                             |
| DéFI        | : Démocrate Fédéraliste Indépendant                                       |
| INDEP-ONAFH | : Indépendant - Onafhankelijk                                             |

| Abréviations dans la numérotation des publications: |                                                                                                                                                       | Afkorting bij de nummering van de publicaties: |                                                                                                                                            |
|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| DOC 55 0000/000                                     | Document de la 55 <sup>e</sup> législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi                                                                | DOC 55 0000/000                                | Parlementair document van de 55 <sup>e</sup> zittingsperiode + basisnummer en volgnummer                                                   |
| QRVA                                                | Questions et Réponses écrites                                                                                                                         | QRVA                                           | Schriftelijke Vragen en Antwoorden                                                                                                         |
| CRIV                                                | Version provisoire du Compte Rendu Intégral                                                                                                           | CRIV                                           | Voorlopige versie van het Integraal Verslag                                                                                                |
| CRABV                                               | Compte Rendu Analytique                                                                                                                               | CRABV                                          | Beknopt Verslag                                                                                                                            |
| CRIV                                                | Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) | CRIV                                           | Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) |
| PLEN                                                | Séance plénière                                                                                                                                       | PLEN                                           | Plenum                                                                                                                                     |
| COM                                                 | Réunion de commission                                                                                                                                 | COM                                            | Commissievergadering                                                                                                                       |
| MOT                                                 | Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)                                                                                       | MOT                                            | Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)                                                                                |

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a procédé à l'examen des articles 18 à 33 de cette proposition de loi au cours de sa réunion du mardi 18 octobre 2022.

## I. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

*M. Ahmed Laaouej (PS), auteur principal de la proposition de loi, expose le titre 4, relatif à l'Emploi (articles 18 à 24).*

Il n'est pas nécessaire de rappeler que notre pays est touché par une crise de l'énergie qui provoque une explosion des coûts pour les citoyens comme pour les entreprises. Les entreprises dont l'activité nécessite une grande consommation d'énergie sont touchées de plein fouet et risquent de devoir arrêter leur production pour ne pas être ruinées par l'augmentation des coûts.

La législation actuelle en matière de chômage économique temporaire ne permet pas de répondre aux difficultés spécifiques de ces entreprises.

Cette proposition de loi introduit donc un régime spécial de chômage économique temporaire plus souple que les régimes existants, qui s'applique de la même façon aux ouvriers et aux employés.

Quelles sont les conditions d'accès pour les entreprises? Pour être considérée comme une "entreprise grande consommatrice d'énergie", l'entreprise doit:

— Démontrer des achats de produits énergétique qui atteignent au moins 3 % de la valeur ajoutée de l'année civile 2021;

ou

— Démontrer que la facture définitive d'énergie du trimestre précédent celui au cours duquel elle a recours au régime de chômage économique temporaire a doublé par rapport à la facture définitive d'énergie au même trimestre de l'année précédente.

Ce régime est plus souple en ce sens qu'une fois atteinte la durée maximale de 4 semaines de suspension totale (ou 3 mois de travail à temps réduit), l'employeur peut à nouveau y avoir recours sans avoir à rétablir d'abord un régime de travail à temps plein.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft de artikelen 18 tot 33 van dit wetsvoorstel besproken tijdens haar vergadering van dinsdag 18 oktober 2022.

## I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

*De heer Ahmed Laaouej (PS), hoofdindienster van het wetsvoorstel, geeft toelichting bij titel 4, die betrekking heeft op Werk (artikelen 18 tot 24).*

Het behoeft geen betoog dat België wordt getroffen door een energiecrisis die leidt tot een forse stijging van de kosten voor de burgers en voor de ondernemingen. De bedrijven waarvan de activiteit een groot energieverbruik vereist, worden bijzonder hard getroffen en dreigen hun productie te moeten stopzetten om niet aan de stijgende kosten ten onder te gaan.

De huidige wetgeving inzake tijdelijke economische werkloosheid biedt geen oplossing voor de specifieke problemen van die ondernemingen.

Dit wetsvoorstel beoogt derhalve een bijzonder stelsel voor tijdelijke economische werkloosheid dat soepeler is dan de bestaande stelsels en dat op gelijke wijze zou gelden voor arbeiders en bedienden.

Om te kunnen worden beschouwd als een 'energie-intensief bedrijf' en bijgevolg toegang te hebben tot dat stelsel, zou het bedrijf aan de volgende voorwaarden moeten voldoen:

— het moet kunnen aantonen dat het energieproducten heeft aangekocht ten belope van ten minste 3 % van de toegevoegde waarde voor het kalenderjaar 2021;

of

— het moet kunnen aantonen dat de definitieve energierekening voor het kwartaal voorafgaand aan dat waarin het gebruik maakt van het stelsel inzake tijdelijke economische werkloosheid verdubbeld is ten aanzien van de definitieve energierekening voor hetzelfde kwartaal van het voorafgaande jaar.

Dat stelsel zou soepeler zijn in die zin dat de werkgever bij het bereiken van de maximale duur van vier weken volledige schorsing (of van drie maanden gedeeltelijke arbeid) er onmiddellijk opnieuw gebruik van zou kunnen maken zonder eerst de regeling van volledige arbeid opnieuw te moeten hebben ingesteld.

Les formalités sont similaires au régime courant: une notification au travailleur au moins 3 jours avant l'application du régime et une communication à l'ONEM.

L'employeur est tenu de payer au travailleur un supplément aux allocations de chômage d'au moins 5 euros par jour d'inactivité (liés à l'indice pivot, soit un montant actuel de 6,10 euros).

Le régime spécial introduit ici est assimilé au régime classique de chômage économique temporaire en ce qui concerne la détermination des droits en matière de vacances annuelles et les conditions d'octroi des primes de fin d'année, ou encore le droit du travailleur de mettre fin à son contrat de travail sans préavis pendant la période de chômage temporaire. Ainsi, les jours de chômage économique temporaire "énergie" sont bien assimilés à des jours de travail effectifs.

Tout comme dans la loi du 30 juillet 2022 portant dispositions diverses en matière de chômage temporaire, l'ONEM pourra récupérer des allocations indûment versées auprès de l'employeur, en cas de fraude de sa part. Le travailleur ou la travailleuse ne perdra pas ses allocations en cas de fraude sociale de son employeur, et touchera son salaire, dont seront déduits sa part d'allocations (le montant net) ainsi que ses allocations de chômage. C'est l'employeur qui déduira la part d'allocation de chômage du salaire et qui sera tenu de rembourser l'ONEM.

Une protection est également prévue pour le travailleur ou la travailleuse contre des licenciements à coûts réduits: en cas de préavis donné par l'employeur avant ou pendant la période de chômage économique temporaire, le délai de préavis cesse de courir durant les semaines de chômage économique temporaire.

Le régime s'applique du 1<sup>er</sup> octobre au 31 décembre 2022, avec une prolongation possible par arrêté royal si les circonstances l'exigent. Certaines formalités peuvent cependant déjà être accomplies auprès de l'ONEM à partir du 15 septembre 2022.

L'orateur expose également le titre 5, qui contient un chapitre unique relatif aux pensions (articles 25 à 31).

De formaliteiten zouden dezelfde zijn als bij het traditionele stelsel: een kennisgeving aan de werknemer ten minste drie dagen voorafgaand aan het toepassen van het stelsel, alsook een kennisgeving aan de RVA.

De werkgever zou de werknemer bovenop de werkloosheidsuitkeringen een supplement van minstens 5 euro moeten betalen per dag waarop niet wordt gewerkt (dit bedrag is gekoppeld aan de spilindex, waardoor het thans zou gaan om een bedrag van 6,10 euro).

Het hier voorgestelde bijzondere stelsel zou met het gebruikelijke stelsel van tijdelijke economische werkloosheid worden gelijkgesteld wat de vaststelling van de rechten inzake jaarlijkse vakantie betreft, alsook voor de voorwaarden voor de toekenning van eindejaarspremies en voor het recht van de werknemer om tijdens de periode van tijdelijke economische werkloosheid de arbeidsovereenkomst zonder opzegging te beëindigen. Aldus zouden de dagen van tijdelijke economische werkloosheid om energieredenen worden gelijkgesteld aan effectieve werkdagen.

Net als bij de wet van 30 juli 2022 houdende diverse bepalingen inzake tijdelijke werkloosheid zou de RVA de aan de werknemer onrechtmatig betaalde uitkeringen kunnen terugvorderen bij de werkgever indien die fraude heeft gepleegd. De werknemer of werkneemster zou zijn uitkeringen niet verliezen indien zijn werkgever sociale fraude heeft gepleegd en zou zijn loon behouden met afhouding van zijn aandeel van de uitkeringen (het nettobedrag) en zijn werkloosheidsuitkeringen. De werkgever zou dan het gedeelte van de werkloosheidsvergoedingen in mindering brengen op het loon, en zelf de RVA dienen terug te betalen.

Tevens zou de werknemer of werkneemster worden beschermd tegen een ontslag aan verminderde ontslagkosten: bij een opzegging gegeven door de werkgever vóór of tijdens de periode van tijdelijke economische werkloosheid, zou de opzeggingstermijn worden geschorst gedurende de weken van tijdelijke economische werkloosheid.

Het stelsel zou van toepassing zijn van 1 oktober tot 31 december 2022. Indien de omstandigheden het vereisen, zou die termijn bij koninklijk besluit kunnen worden verlengd. Bepaalde formaliteiten bij de RVA zouden evenwel al vanaf 15 september 2022 kunnen worden vervuld.

De spreker geeft tevens toelichting bij titel 5, die een enig hoofdstuk over de pensioenen bevat (artikelen 25 tot 31).

L'intervenant indique que ce titre vise à permettre le maintien de la constitution de la retraite complémentaire ainsi que les couvertures de risques mises en place par les employeurs et/ou secteurs d'activité dans le cadre de l'activité professionnelle, en faveur des travailleurs salariés en situation de chômage temporaire dans le cadre de la crise de l'énergie. Il s'agit du maintien de la constitution de la retraite complémentaire, de la couverture du risque décès de l'engagement de pension et des couvertures de risques en matière d'incapacité de travail, d'invalidité et de soins de santé.

À quel problème ce titre répond-il?

Dans le cas du chômage temporaire, *a priori* aucun salaire n'est versé et la constitution de la pension complémentaire est également interrompue.

Pendant la crise du COVID-19, les travailleurs ont été confrontés à un problème similaire (chômage temporaire COVID-19). La loi du 7 mai 2020 avait alors élaboré un cadre à cet effet, qui reposait sur 4 principes:

1. toutes les garanties sont maintenues pendant les périodes de chômage temporaire (ici, dans le contexte de la crise énergétique). Cela signifie, par exemple, le maintien des cotisations pour la constitution de la pension complémentaire et le maintien de la couverture en cas de décès, d'invalidité...

2. La possibilité pour les entreprises de refuser la continuation (opt out), afin d'éviter que les entreprises ne se retrouvent en difficulté financière.

3. Pas de possibilité d'opt-out en ce qui concerne la couverture décès. Celle-ci se poursuit en tout état de cause. Après tout, le plus grand risque est qu'un employé décède pendant une période de chômage temporaire et que sa famille ne bénéficie d'aucune protection.

4. La possibilité pour les entreprises de différer le paiement des cotisations.

Le dispositif proposé dans la présente proposition est largement inspiré de celui mis en place lors du COVID-19. En effet, la situation dans laquelle se trouvent les travailleuses et les travailleurs en chômage économique temporaire aujourd'hui, à cause de la crise énergétique, ainsi que les risques auxquels ils sont confrontés sont similaires à la situation en cas de chômage temporaire durant la crise COVID-19.

De spreker stipt aan dat deze titel de mogelijkheid beoogt de aanvullende-pensioenopbouw evenals de risicodekkingen ingesteld door de werkgevers en/of de activiteitensectoren in het kader van de beroepsactiviteit te behouden ten gunste van de werknemers die door de energiecrisis tijdelijk werkloos zijn. Het betreft het behouden van de opbouw van het aanvullend pensioen, van de overlijdensdekking, van de pensioentoezegging en van de risicodekkingen inzake arbeidsongeschiktheid, invaliditeit en gezondheidszorg.

Aan welk probleem komt die titel tegemoet?

Bij tijdelijke werkloosheid wordt in principe geen loon gestort en wordt de opbouw van het aanvullend pensioen eveneens onderbroken.

Tijdens de COVID-19-crisis werden de werknemers met een gelijkaardig probleem geconfronteerd (tijdelijke werkloosheid COVID-19). Met de wet van 7 mei 2020 was hiertoe een kader gecreëerd, dat op vier principes stelde:

1. het behoud van alle waarborgen tijdens perioden van tijdelijke werkloosheid (*in casu* binnen de context van de energiecrisis). Dat betekent bijvoorbeeld dat de bijdragen voor de opbouw van het aanvullend pensioen en voor de dekking bij overlijden, invaliditeit, enzovoort worden behouden.

2. de mogelijkheid voor de bedrijven om de voortzetting van de dekkingen te weigeren (*opt-out*), om te voorkomen dat ze in financiële problemen geraken;

3. deze mogelijkheid tot *opt-out* geldt niet voor de overlijdensdekking. Die dekking wordt in ieder geval voorgezet. Op die manier wordt voorkomen dat het gezin van een werknemer die tijdens een periode van tijdelijke werkloosheid overlijdt, geen enkele bescherming kan genieten.

4. de mogelijkheid tot uitstel van bijdragebetaling voor de bedrijven.

De in dit wetsvoorstel vervatte regeling steunt in ruime mate op die welke tijdens de COVID-19-crisis van toepassing was. De situatie van de werknemers en de werknemers die vandaag door de energiecrisis tijdelijk economisch werkloos zijn en de risico's waarmee ze worden geconfronteerd, zijn immers vergelijkbaar met die gedurende de tijdelijke werkloosheid naar aanleiding van de COVID-19-crisis.

Ces dispositions pourront être prolongée par arrêté royal si le régime spécial de chômage temporaire devait être prolongé.

L'intervenant annonce par ailleurs le dépôt d'une série d'amendements visant à prolonger les mesures initialement proposées, à apporter des corrections techniques ou à répondre à certaines remarques formulées par le Conseil national du Travail.

*Mme Florence Reuter (MR), coauteure de la proposition de loi*, expose le titre 6, relatif aux Indépendants (articles 32 et 33).

Il s'agit avec ce titre de prévoir une mesure en faveur des travailleurs indépendants, aidants et conjoints aidants contraints d'interrompre temporairement ou de cesser définitivement leurs activités en raison de l'impact de la crise énergétique sur la rentabilité de leurs activités. Ils seront éligibles au droit passerelle "classique" sans que l'ouverture de ce droit, pour la période allant du 1<sup>er</sup> octobre 2022 au 31 décembre 2022, ne soit prise en compte dans le "sac à dos", autrement dit le quota de douze mois indemnisables sur l'ensemble de la carrière.

Par ailleurs, un travailleur indépendant qui aurait épuisé ce quota de douze mois, peut encore faire valoir un droit passerelle classique pour la période précitée.

L'intervenante annonce par ailleurs le dépôt d'un amendement visant à étendre la période d'application du droit passerelle au-delà du 31 décembre 2022. Ceci résulte de l'accord trouvé lors du dernier conclave budgétaire.

## II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

*M. Björn Anseeuw (N-VA)* n'est pas dupe quant à la nature exacte du texte à l'examen, qui n'est qu'un projet de loi déguisé. L'orateur estime cependant nécessaire de demander l'avis du Conseil d'État et propose, de manière constructive, de faire en sorte que cet avis soit demandé par la commission pour être disponible au plus tard au moment où ce texte sera examiné en séance plénière.

Sur le fond de la proposition, on assiste en premier lieu à l'éternel retour du régime du chômage économique temporaire. Crise après crise, ce gouvernement opte une nouvelle fois pour une solution de facilité qui lui permet

De bepalingen uit dit wetsvoorstel zullen bij koninklijk besluit kunnen worden verlengd, ingeval het bijzonder stelsel van de tijdelijke werkloosheid zou moeten worden verlengd.

De spreker kondigt voorts de indiening van een aantal amendementen aan, die ertoe strekken de aanvankelijk voorgestelde maatregelen te verlengen, technische correcties aan te brengen of een antwoord te geven op bepaalde opmerkingen van de Nationale Arbeidsraad.

*Mevrouw Florence Reuter (MR), mede-indienster van het wetsvoorstel*, geeft duiding bij titel 6, die betrekking heeft op de zelfstandigen (artikelen 32 en 33).

Die titel voorziet in een maatregel ten gunste van de zelfstandigen, de helpers en de meewerkende echtgenoten die worden gedwongen hun activiteiten tijdelijk of voorgoed te onderbreken door de negatieve impact van de energiecrisis op de rendabiliteit van hun activiteiten. Ze zullen in aanmerking komen voor het "traditionele" overbruggingsrecht. In de periode van 1 oktober 2022 tot en met 31 december 2022 zal het opnemen van dat recht niet in mindering worden gebracht van het "rugzakje"; dat is het contingent van twaalf vergoedbare maanden die ze over hun volledige loopbaan kunnen opnemen.

Overigens zou een zelfstandige die die twaalf maanden reeds heeft opgenomen, voor de voormelde periode nog steeds op een traditioneel overbruggingsrecht aanspraak kunnen maken.

De spreekster kondigt voorts de indiening van een amendement aan teneinde de toepassingsperiode van het overbruggingskrediet na 31 december 2022 te verlengen. Dit vloeit voort uit het akkoord dat tijdens het jongste begrotingsconclaaf uit de bus is gekomen.

## II. — ALGEMENE BESPREKING

*De heer Björn Anseeuw (N-VA)* laat zich niet om de tuin leiden en weet heel goed dat de voorliggende tekst niets anders is dan een vermomd wetsontwerp. Hij acht het evenwel nodig het advies van de Raad van State te vragen en stelt, op een constructieve wijze, voor dat ervoor wordt gezorgd dat de commissie om dat advies zou verzoeken zodat het beschikbaar zou zijn tegen het moment waarop de tekst in een plenaire zitting wordt besproken.

Wat de wetsvoorstel zelf betreft, hebben wij in de eerste plaats te maken met het aloude teruggrijpen naar het stelsel van de tijdelijke economische werkloosheid. Crisis na crisis opteert deze regering eens te meer

de ne pas mettre en œuvre de réformes structurelles du marché de l'emploi.

Il faut certes prendre des mesures afin de protéger les entreprises saines qui sont temporairement confrontées à des difficultés. Mais avec cette mesure, le gouvernement et la majorité ont une nouvelle fois manqué l'occasion de lier l'assouplissement du chômage temporaire à des mesures d'activation, *a fortiori* dans un contexte où certains secteurs continuent à recruter voire éprouvent des difficultés à recruter des travailleurs.

Le risque existe par ailleurs que les firmes transnationales profitent du mécanisme avantageux de chômage temporaire mis en place dans notre pays pour réduire leurs activités préférentiellement en Belgique et non ailleurs. Un volet d'activation associé aux mesures de chômage temporaire aurait permis de limiter ce risque.

Concernant le droit passerelle, on observe le même schéma: le gouvernement reconduit d'une crise à l'autre une mesure peu ciblée et manque une fois de plus l'occasion de mettre en œuvre des mesures structurelles. Après le droit passerelle dédié à contrer les effets de la pandémie de COVID-19, cette commission a également déjà eu l'occasion de se pencher sur le droit passerelle lié à la guerre en Ukraine; à présent, les mêmes mesures sont présentées en vue de pallier la crise énergétique. C'est une histoire sans fin. Si l'orateur estime nécessaire d'aider les entreprises saines temporairement en difficultés, pour autant, les crises ne doivent pas servir de prétexte pour ne pas agir de manière structurelle.

Concernant les mesures prises sous le titre relatif aux Pensions, les mesures proposées coulent de source. Il convient que les contrats d'assurance-groupe dont il est question continuent à courir pendant les périodes de chômage temporaire. Le groupe auquel appartient l'orateur soutiendra sans réserve ce volet du texte.

*M. Hans Verreyt (VB)* estime que le gouvernement se contente depuis trop longtemps de mener de la gestion de crise, et s'abstient de mener une politique de l'Emploi digne de ce nom.

Le mécanisme mis en place en faveur des entreprises grandes consommatrices d'énergie qui subissent des pertes d'exploitation en raison de l'augmentation des coûts du gaz naturel et de l'électricité va générer

pour une simplicité de solution par laquelle ils ne structurelles hervormingen van de arbeidsmarkt hoeft door te voeren.

Er moeten inderdaad maatregelen worden genomen ter bescherming van de gezonde bedrijven die tijdelijk met moeilijkheden worden geconfronteerd. Maar de regering en de meerderheid hebben met die maatregel nogmaals de kans laten voorbijgaan om de versoepeling van de tijdelijkwerkkloosheidsvoorwaarden aan activeringsmaatregelen te koppelen. Dat moest zeker gebeuren in een context waarin bepaalde sectoren nog steeds werknemers in dienst nemen of zelfs moeilijkheden hebben om er te vinden.

Het risico bestaat overigens dat bedrijven met vestigingen in het buitenland van het in ons land ingevoerde voordelige mechanisme van de tijdelijke werkloosheid gebruik zullen maken om hun activiteiten bij voorkeur in België en niet elders terug te schroeven. Een aspect activering dat met de tijdelijkwerkkloosheidsmaatregelen gepaard zou gaan, zou het mogelijk hebben gemaakt dat risico te beperken.

Voor het overbruggingsrecht geldt hetzelfde: de regering haalt crisis na crisis dezelfde, weinig gerichte maatregel boven en laat de kans om structurele maatregelen te nemen, eens te meer aan zich voorbijgaan. Eerst kreeg deze commissie het overbruggingsrecht ter matiging van de weerslag van de COVID-19-pandemie voorgeschoteld, daarna het overbruggingsrecht naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en nu worden nog eens dezelfde maatregelen voorgesteld om de gevolgen van de energiecrisis op te vangen. Dat is een straatje zonder einde. De spreker vindt het weliswaar nodig om de gezonde bedrijven die tijdelijk in de problemen zitten, te helpen, maar vindt evenwel dat de crisissen niet als voorwendsel mogen worden gebruikt om niet structureel op te treden.

De onder de titel "Pensioenen" vervatte maatregelen zijn vanzelfsprekende maatregelen. De bedoelde groepsverzekeringscontracten moeten tijdens periodes van tijdelijke werkloosheid blijven lopen. De fractie van de spreker zal dat deel van de tekst van het wetsvoorstel onverkort steunen.

Volgens de heer Hans Verreyt (VB) neemt de regering reeds al te lang genoegen met een crisisbeheerbeleid en verzuimt ze een echt werkgelegenheidsbeleid die naam waardig te voeren.

De geplande regeling ten bate van de bedrijven die veel energie verbruiken en die operationele verliezen boeken wegens de stijging van de aardgas- en elektriciteitsprijzen, zal in het veld voor veel moeilijkheden

beaucoup de difficultés sur le terrain, notamment en ce qui concerne la condition selon laquelle les achats de produits énergétiques doivent représenter au moins 3 % de la valeur ajoutée de l'année civile 2021. Comment va-t-on effectivement mesurer et contrôler cela?

L'intervenant s'interroge également sur la rétroactivité de ce dispositif, certaines mesures prenant effet au 15 septembre 2022. Est-ce en raison de la crainte que le Conseil d'État ne formule des objections majeures sur ce point qu'on a opté pour la voie d'une proposition de loi?

L'habilitation conférée au Roi, sans limite dans le temps, pour proroger ces mesures est également un point d'attention pour l'orateur.

Concernant le titre relatif aux pensions, aucune objection ne peut être formulée sur le fond. La rétroactivité du dispositif et la possibilité d'une prolongation indéfinie par le Roi posent cependant question.

Enfin, le titre relatif aux indépendants appelle, outre encore une fois les remarques sur la rétroactivité et l'habilitation conférée au Roi sans limite dans le temps, l'observation suivante: le dispositif vise les indépendants dont "l'exercice de l'activité indépendante n'est plus rentable en raison de l'augmentation des prix de l'énergie"; faute de l'avoir définie, on ouvre la porte à de nombreuses discussions sur la notion d'"activité (non) rentable".

*Mme Nadia Moscufo (PVDA-PTB)* ne soutiendra pas les dispositions de cette proposition de loi, qui manifestement n'est qu'un projet de loi déguisé pour contourner la nécessité de demander l'avis du Conseil d'État.

Les mesures relatives au chômage économique liées à la crise énergétique ne sont pas suffisamment ciblées; certaines entreprises- dont de grosses entreprises - qui n'ont pas besoin d'être aidées vont cependant pouvoir bénéficier de ce dispositif.

En ce qui concerne les travailleurs, il faut rappeler que le mécanisme du chômage temporaire implique une perte de pouvoir d'achat dans leur chef, puisqu'ils ne touchent pas leur salaire plein et entier, mais des allocations de chômage, certes majorées d'une intervention de l'employeur; avec l'augmentation des coûts de l'énergie que nous connaissons actuellement, ce

zorgen, in het bijzonder met betrekking tot de voorwaarde dat de aankoop van energieproducten tijdens het kalenderjaar 2021 minstens 3 % van de toegevoegde waarde moet vertegenwoordigen. Hoe zal dat in de praktijk worden gemeten en gecontroleerd?

De spreker plaatst ook vraagtekens bij de terugwerkende kracht van de voorliggende regeling, aangezien sommige maatregelen ingaan op 15 september 2022. Is voor een wetsvoorstel gekozen uit vrees voor grote bezwaren vanwege de Raad van State inzake dat punt?

De spreker wijst er voorts op dat de Koning zonder beperking in de tijd zou worden gemachtigd om de voorliggende maatregelen te verlengen.

Inzake de titel betreffende de pensioenen kan geen enkel fundamenteel bezwaar worden geformuleerd. De terugwerkende kracht van de regeling en de mogelijkheid voor de Koning om de maatregel onbeperkt te verlengen doen wel vragen rijzen.

Wat de titel aangaande de zelfstandigen betreft, moet tot slot nogmaals voorbehoud worden geuit met betrekking tot de terugwerkende kracht en de in de tijd onbeperkte machtiging aan de Koning, maar moet ook worden gewezen op het volgende: de regeling zou van toepassing zijn op de zelfstandigen wiens "zelfstandige activiteit niet langer rendabel is door de stijging van de energieprijzen". Doordat geen omschrijving wordt verstrekt, zal die formulering echter aanleiding geven tot talrijke discussies over het begrip 'niet-rendabele activiteit'.

*Mevrouw Nadia Moscufo (PVDA-PTB)* zal de bepalingen van dit wetsvoorstel niet steunen. Dit is duidelijk een verkapt wetsontwerp dat wordt ingediend als wetsvoorstel om geen advies aan de Raad van State te hoeven vragen.

De maatregelen inzake economische werkloosheid wegens de energiecrisis zijn onvoldoende gericht, want sommige bedrijven, waaronder grote ondernemingen, die geen steun behoeven zullen echter gebruik kunnen maken van de regeling.

Tijdelijke werkloosheid leidt tot koopkrachtverlies voor de werknemers, aangezien zij in plaats van hun volledige loon werkloosheidsuitkeringen ontvangen, weliswaar aangevuld met een tegemoetkoming vanwege de werkgever. Wegens de huidige stijging van de energiekosten is dat geen goede oplossing om de crisis van vandaag het hoofd te bieden, temeer daar een en ander

n'est pas une option pour faire face à la crise en cours, d'autant moins que ceci contribue à mettre en péril le financement de la sécurité sociale.

Concernant le droit passerelle, l'oratrice rappelle que son groupe a soutenu la mise en place des assouplissements dudit droit pendant la crise entraînée par la pandémie de COVID-19. Ce soutien ne peut plus être assuré dans les circonstances présentes, tant cette mesure paraît insuffisante. Le témoignage de M. Pascal Dumont, représentant du secteur du pain et des croissants, lors d'une manifestation qui a eu lieu ce jour à Namur, est à cet égard éloquent, son fournisseur d'énergie réclamant une facture mensuelle de 7.000 euros.

À défaut de comprendre un blocage des prix de l'énergie ou cibler spécifiquement les petits indépendants, les mesures à l'examen ne permettront pas de répondre adéquatement à la crise énergétique en cours.

*Mme Tania De Jonge (Open Vld)* indique qu'elle soutiendra les mesures à l'examen, rendues nécessaire par la fait que la Russie a - depuis l'agression injustifiable contre l'Ukraine - fait de ses exportations de gaz une arme économique, laquelle frappe de plein fouet les citoyens et les entreprises de toute l'Europe.

La crise énergétique qui en résulte a et aura des conséquences encore plus lourdes pour le pouvoir d'achat et l'économie que la pandémie de COVID-19. Il ne faut par ailleurs pas sous-estimer l'indexation des salaires qui doit intervenir dans de nombreux secteurs au 1<sup>er</sup> janvier 2023.

L'expérience a démontré l'efficacité des mesures de chômage temporaire et de droit passerelle pour protéger les entreprises et les indépendants et permettre un redémarrage rapide de l'économie une fois passé le pic de la crise.

Il semble dès lors plus que logique de proroger ces mesures, qui ne sont qu'une duplication des mesures adoptées pour répondre à la pandémie de COVID-19. À cet égard, un examen de la proposition par la section de législation du Conseil d'État ne paraît pas indispensable; concernant l'effet rétroactif des mesures proposées, l'urgence de la situation et l'absolue nécessité d'y répondre sont de nature à apporter la justification nécessaire.

*Mme Nahima Lanjri (cd&v)* souligne l'impact de la crise énergétique, qui est une conséquence de la guerre

ertoe bijdraagt de financiering van de sociale zekerheid in gevaar te brengen.

Wat het overbruggingsrecht betreft, herinnert de spreker eraan dat haar fractie steun heeft verleend voor een soepelere toepassing van dat recht tijdens de COVID-19-crisis. Die steun kan in de huidige omstandigheden niet opnieuw worden toegezegd, want die maatregel lijkt absoluut ontoereikend. De getuigenis van de heer Pascal Dumont, vertegenwoordiger van de brood- en croissantssector, tijdens een betoging te Namen op de dag van de zitting, spreekt boekdelen, want zijn energieleverancier wil hem maandelijks 7.000 euro aanrekenen.

Aangezien de voorliggende maatregelen geen blokkering van de energieprijzen behelzen en evenmin specifiek gericht zijn op de kleine zelfstandigen, maken zij het niet mogelijk op adequate wijze een gepast antwoord te bieden op de huidige energiecrisis.

*Mevrouw Tania De Jonge (Open Vld)* spreekt haar steun uit voor de voorliggende maatregelen. Die zijn noodzakelijk om dat Rusland sinds de niet te rechtvaardigen inval in Oekraïne zijn gasuitvoer als economisch wapen inzet en op die manier de burgers en de ondernemingen in heel Europa voluit treft.

De gevolgen van de daaruit voortvloeiende energiecrisis voor de koopkracht en de economie zijn nog zwaarder dan die van de COVID-19-pandemie, en dat zal ook in de toekomst zo zijn. De weerslag van de loonindexering die in veel sectoren op 1 januari 2023 zal worden toegepast, mag bovendien niet worden onderschat.

De ervaring heeft aangetoond dat de tijdelijke werkloosheid en het overbruggingsrecht doeltreffend zijn om de ondernemingen en de zelfstandigen te beschermen en om een snelle heropstart van de economie mogelijk te maken zodra het ergste van de crisis achter de rug is.

Het lijkt dan ook meer dan logisch te zijn dat die maatregelen worden verlengd. Het zijn trouwens dezelfde maatregelen als die welke werden genomen om een antwoord te bieden op de COVID-19-crisis. Derhalve lijkt het niet onontbeerlijk om het wetsvoorstel voor te leggen aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State. De terugwerkende kracht van de voorgestelde maatregelen wordt afdoende gerechtvaardigd door de prangende toestand en door de absolute noodzaak om daar een antwoord op te bieden.

*Mevrouw Nahima Lanjri (cd&v)* wijst op de weerslag die de energiecrisis als gevolg van de oorlog in Oekraïne

en Ukraine, sur les ménages, les entreprises et les indépendants.

Les pouvoirs publics se doivent d'apporter une réponse pour chacun de ces publics, et de mettre en place des mesures permettant d'amortir le choc; il s'agit de prévenir des fermetures d'entreprise et le chômage qui en résulterait.

Il faut cependant agir vite, et cette question ne devrait pas opposer la majorité et l'opposition: si c'est le droit de chacun de demander des avis, tout retard pris dans l'adoption du texte aura des conséquences désastreuses. Près de 200 entreprises, occupant plus de 10.000 travailleurs, ont déjà fait savoir depuis une semaine qu'elles feront usage des mesures annoncées. Si celles-ci devaient tarder à se concrétiser, on s'exposerait au risque de faillites en cascade et de licenciements définitifs.

Les mesures proposées soulèvent d'autant moins de questions qu'elles ne font que reconduire des mesures prises antérieurement, les objections juridiques et techniques sont donc connues et potentiellement limitées.

S'adressant à M. David Clarinval, vice-premier ministre et ministre des Classes moyennes et des Indépendants, qui représente le gouvernement, l'intervenante souhaite revenir sur les dispositifs similaires mis en place depuis mars 2020 et connaître le nombre de cas d'abus, les montants d'allocations payés indûment et les montants récupérés par les administrations concernées.

Par ailleurs, qu'en est-il, dans la mesure proposée, de l'assimilation des jours de chômage temporaire à des journées prestées en ce qui concerne le calcul du pécule de vacance des employés? Une mesure compensatoire est-elle le cas échéant prévue pour les employeurs et pour l'ONVA? Les partenaires sociaux ont rendu sur ce point à deux reprises un avis unanime.

Concernant la possibilité pour les entreprises et les secteurs de refuser le maintien des couvertures des risques mises en place par les employeur et/ou secteurs d'activité dans le cadre de l'activité professionnelle (*opt-out*), combien d'entreprises et secteurs en ont effectivement fait usage dans le cadre des dispositifs précédents? Combien de travailleurs cela représentait-il?

Une réforme structurelle du droit passerelle a été annoncée par le ministre. Où en est ce projet?

veroorzaakt voor de gezinnen, de ondernemingen en de zelfstandigen.

De overheid moet ten behoeve van elk van die doelgroepen een antwoord bieden en moet maatregelen nemen om de schok op te vangen. Bedrijfssluitingen en de daaruit voortvloeiende werkloosheid moeten worden voorkomen.

Het is zaak snel te handelen en rond dit thema zouden de meerderheid en de oppositie niet tegenover elkaar mogen staan. Iedereen heeft weliswaar het recht om adviezen te vragen, maar elke vertraging bij de aanneming van dit wetsvoorstel zou rampzalige gevolgen teweegbrengen. Nagenoeg 200 ondernemingen met samen meer dan 10.000 werknemers hebben een week geleden al aangegeven dat ze gebruik zullen maken van de aangekondigde maatregelen. Indien de verwezenlijking ervan vertraging zou oplopen, dreigt een rist faillissementen en definitieve ontslagen.

De voorgestelde maatregelen zijn louter een voortzetting van voorheen getroffen regelingen en doen derhalve des te minder vragen rijzen. De juridische en technische bezwaren zijn dus bekend en mogelijk beperkt.

De spreekster richt zich tot de vertegenwoordiger van de regering, namelijk de vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing, de heer David Clarinval, en komt terug op de sinds maart 2020 ingestelde gelijkaardige bepalingen. Zij zou willen weten hoeveel gevallen van misbruik er waren, hoe hoog het bedrag van de ten onrechte uitgekeerde bedragen is en hoeveel geld de betrokken overheidsdiensten hebben kunnen recupereren.

Hoe regelt de voorgestelde maatregel voorts de gelijkstelling van de dagen van tijdelijke werkloosheid met gewerkte dagen, wat de berekening van het vakantiegeld van de werknemers betreft? Wordt eventueel voorzien in een compenserende maatregel voor de werkgevers en voor de RJV? De sociale partners hebben over dat aspect twee keer een eenparig advies uitgebracht.

Hoeveel bedrijven en sectoren hebben in het kader van de vorige regelingen daadwerkelijk gebruikgemaakt van de mogelijkheid voor de bedrijven en de sectoren om het behoud van de risicodekkingen ingesteld door de werkgevers en/of de sectoren in het kader van de beroepsactiviteit te weigeren (*opt-out*)? Om hoeveel werknemers zou dat gaan?

De minister heeft een structurele hervorming van het overbruggingsrecht aangekondigd. Hoe ver staat het daarmee?

Les entreprises du secteur non-marchand éprouveront vraisemblablement des difficultés à répondre aux conditions fixées dans la présente proposition de loi pour pouvoir activer la mesure de mise en chômage temporaire économique de leur personnel, dès lors que la notion de plus-value peut leur être étrangère. Les amendements annoncés par M. Ahmed Laaouej répondent à ce souci, puisqu'ils prévoient la possibilité de déroger par arrêté royal ou ministériel, pour certains groupes-cibles, aux conditions fixées dans la proposition.

Le Conseil national du Travail n'a pas trouvé de consensus en ce qui concerne une condition initialement proposée, à savoir un assouplissement - pour les nouvelles entreprises - de la condition liée au doublement de la facture, *a contrario* de l'assouplissement de la condition - pour ces mêmes entreprises - liée à la part des achats de produits énergétiques d'au moins 3 % dans la valeur ajoutée. Pour quels motifs le gouvernement privilégie-t-il au contraire la piste d'un assouplissement du premier critère et non du second?

*Mme Anja Vanrobaeys (Vooruit)* estime que les ménages, les entreprises et les indépendants doivent pouvoir compter sur la solidarité lorsque les prix de l'énergie atteignent les proportions que nous constatons à l'heure actuelle.

Les données chiffrées demandées par l'intervenante précédente peuvent intéresser l'ensemble des membres de la commission.

Enfin, le ministre a annoncé il y a quelque temps que l'étude sur le renforcement de la solidarité au sein de la sécurité sociale des indépendants était bien avancée. Où en est-on à présent?

*M. David Clarinval, vice-premier ministre et ministre des Classes moyennes et des Indépendants*, indique que la réforme structurelle du droit passerelle a passé le cap du conclave budgétaire et sera présentée dans le cadre de la loi-programme.

L'effet rétroactif des mesures proposées peut se justifier, dès lors qu'il y a urgence à régler une situation de crise - avec les pics enregistrés dans les prix du gaz et de l'électricité - qui a déjà atteint son paroxysme, la crise actuelle venant s'ajouter à une autre crise dont nous sommes à peine sortis. Ce point semble pouvoir faire consensus par rapport à un éventuel avis qui serait demandé au Conseil d'État.

De bedrijven in de *non-profit*sector zullen waarschijnlijk moeilijk kunnen voldoen aan de in het onderhavige wetsvoorstel opgenomen voorwaarden om de maatregel van tijdelijke economische werkloosheid van hun personeel te kunnen activeren, aangezien het begrip "meerwaarde" hun vreemd kan zijn. De door de heer Ahmed Laaouej aangekondigde amendementen komen tegemoet aan die bezorgdheid, aangezien ze in de mogelijkheid voorzien om, voor bepaalde doelgroepen, bij koninklijk of ministerieel besluit af te wijken van de in het wetsvoorstel bepaalde voorwaarden.

De Nationale Arbeidsraad heeft geen consensus bereikt omtrent een oorspronkelijk voorgestelde voorwaarde, namelijk een versoepeling - voor de nieuwe ondernemingen - van de voorwaarde betreffende de verdubbeling van de factuur, in tegenstelling tot de versoepeling van de voorwaarde - voor dezelfde ondernemingen - gekoppeld aan het aandeel van de aankopen van energieproducten voor ten minste 3 % van de toegevoegde waarde. Waarom geeft de regering integendeel voorrang aan een versoepeling van het eerste criterium en niet van het tweede?

*Mevrouw Anja Vanrobaeys (Vooruit)* is van oordeel dat de gezinnen, de ondernemingen en de zelfstandigen moeten kunnen rekenen op solidariteit wanneer de energieprijzen een dergelijke omvang aannemen zoals we vandaag zien.

De cijfergegevens waarnaar de vorige spreker heeft gevraagd kunnen alle leden van de commissie interesseren.

Tot slot heeft de minister een tijd geleden aangekondigd dat de studie over de versterking van de solidariteit binnen de sociale zekerheid van de zelfstandigen goed was gevorderd. Hoeveel staat het daar thans mee?

*De heer David Clarinval, vice-eersteminister en minister van Middenstand, Zelfstandigen, kmo's en Landbouw, Institutionele Hervormingen en Democratische Vernieuwing*, stelt dat de structurele hervorming van het overbruggingsrecht de vuurproef van het begrotingsconclaaf heeft doorstaan en zal worden voorgesteld in het kader van de programmawet.

De retroactieve werking van de voorgestelde maatregelen kan worden gerechtvaardigd aangezien dringend moet worden opgetreden in een crisissituatie - met de pieken in de gas- en elektriciteitsprijzen - die reeds haar hoogtepunt heeft bereikt en die komt na een andere crisis waar wij nog maar nauwelijks zijn uitgeraakt. Dat lijkt een punt van consensus te zijn ten aanzien van een eventueel advies dat aan de Raad van State zou worden gevraagd.

Le ministre est saisi d'un nombre importants de cas d'indépendants confrontés, comme M. Pascal Dumont, cité par Mme Moscufo, à des factures d'énergie exorbitantes. Il s'agit souvent de TPME ayant souscrit des abonnements variables, ajustés tous les mois. Bien que les prix du gaz soient en diminution pour le moment, certains indépendants pourraient être contraints de suspendre leurs activités pendant quelques semaines, et dès lors demander à bénéficier du droit passerelle et mettre leur personnel en chômage temporaire. Il faut espérer une baisse des prix de l'énergie et prendre en compte l'instauration d'aides directes au niveau régional.

Les données statistiques demandées par certains intervenants seront volontiers fournies dans le cadre des questions écrites ou orales.

Enfin, l'étude sur le renforcement de la solidarité au sein de la sécurité sociale des indépendants sera en possession du ministre avant la fin de ce mois d'octobre.

*M. Ahmed Laaouej (PS)* est d'avis qu'une demande d'avis au Conseil d'État présente le risque d'une adoption retardée de la proposition de loi à l'examen, avec les conséquences redoutables que cela pourrait avoir pour les entreprises et leurs travailleurs.

Par ailleurs, certaines dispositions du texte sont censées prendre effet à dater du 15 septembre 2022, et les mesures d'exécution ont déjà été prises et publiées au *Moniteur belge*; il s'agit de l'arrêté royal du 18 septembre 2022 et de l'arrêté ministériel du 9 septembre 2022, qui règlent l'inscription auprès de l'ONem des travailleurs mis en chômage temporaire en vertu des dispositions à l'examen.

L'orateur concède que ce nouveau régime de chômage temporaire ne va pas en tant que tel résoudre la crise énergétique à laquelle nous sommes confrontés. Il s'agit avant tout de remettre en fonction un mécanisme dont l'efficacité en tant qu'amortisseur de la crise sociale et économique a été démontrée lors de la pandémie de COVID-19. Ce mécanisme a été bien assimilé par les administrations chargées de sa mise en œuvre et par les acteurs économiques et sociaux.

*M. Björn Anseeuw (N-VA)* observe que de nombreux membres de la majorité se posent des questions concernant les dispositions proposées.

De minister heeft weet van een groot aantal gevallen van zelfstandigen, zoals de heer Pascal Dumont naar wie mevrouw Moscufo heeft verwezen, die worden geconfronteerd met buitensporige energiefacturen. Het gaat vaak om zkmo's met variabele abonnementen die maandelijks worden aangepast. Hoewel de gasprijzen op dit ogenblik dalen, zouden sommige zelfstandigen toch kunnen worden gedwongen hun activiteiten enkele weken te schorsen en zouden ze bijgevolg kunnen vragen het overbruggingsrecht te kunnen genieten en hun personeel op tijdelijke werkloosheid te mogen zetten. We moeten hopen op een daling van de energieprijzen en moeten rekening houden met het invoeren van directe steun op gewestelijk niveau.

De door sommige sprekers gevraagde statistische gegevens zullen met plezier worden verstrekt in het kader van de schriftelijke of mondelinge vragen.

Tot slot: de minister zal de studie over de versterking van de solidariteit binnen de sociale zekerheid van de zelfstandigen vóór het eind van de maand oktober in zijn bezit hebben.

*De heer Ahmed Laaouej (PS)* is van mening dat een adviesaanvraag bij de Raad van State het risico inhoudt dat de aanneming van het onderhavige wetsvoorstel wordt uitgesteld, met de geduchte gevolgen dat zulks zou kunnen hebben voor de ondernemingen en hun werknemers.

Bovendien worden sommige bepalingen van de tekst geacht uitwerking te hebben vanaf 15 september 2022 en de uitvoeringsmaatregelen werden reeds genomen en bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad*; het betreft het koninklijk besluit van 18 september 2022 en het ministerieel besluit van 9 september 2022 die de inschrijving bij de RVA regelen van de werknemers die krachtens de betrokken bepalingen tijdelijk werkloos zijn geworden.

De spreker geeft toe dat het nieuwe stelsel van tijdelijke werkloosheid op zich niet de energiecrisis waar wij thans mee worden geconfronteerd, zal oplossen. Het gaat er vooral om een mechanisme opnieuw in werking te stellen waarvan de doeltreffendheid als schokdemper van de sociale en economische crisis werd aangetoond tijdens de COVID-19-pandemie. Dat mechanisme werd goed verteerd door de administraties die belast waren met de uitvoering ervan en door de economische en sociale actoren.

*De heer Björn Anseeuw (N-VA)* merkt op dat veel leden van de meerderheid zich vragen stellen bij de voorgestelde bepalingen.

L'orateur ne doute pas de la nécessité d'une adoption rapide des mesures de soutien, il souhaite cependant s'entourer autant que possible des garanties juridiques usuelles, à savoir un examen – fût-ce en urgence – par le Conseil d'État. Il est inexact d'affirmer que le texte de la proposition se limiterait à reconduire des dispositifs récemment mis en œuvre: certaines mesures entreraient en vigueur avec effet rétroactif; par ailleurs, le texte confère une habilitation au Roi sans limite de temps lui permettant proroger indéfiniment les mesures à l'examen, ce qui est tout à fait exorbitant.

La proposition que formule l'orateur concernant la demande d'avis au Conseil d'État vise à disposer de cet avis pour la discussion en séance plénière.

\*  
\* \*

La commission ne se rallie pas à la proposition de demander l'avis du Conseil d'État.

### III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

#### TITRE 4

*M. Ahmed Laaouej et consorts* présentent l'amendement n° 4 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer l'intitulé du titre 4.

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

L'amendement n° 4 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

#### Art. 18

*M. Ahmed Laaouej et consorts* présentent l'amendement n° 5 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer le paragraphe 1<sup>er</sup>.

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

Cet article n'appelle aucun commentaire.

De spreker twijfelt er niet aan dat de steunmaatregelen snel moeten worden goedgekeurd, maar hij wenst toch dat ze worden omkaderd door zoveel mogelijk gangbare juridische waarborgen, namelijk een onderzoek – zij het bij hoogdringendheid – door de Raad van State. Het is onjuist te stellen dat de tekst van het wetsvoorstel zich zou beperken tot de verlenging van onlangs uitgevoerde bepalingen aangezien sommige maatregelen met terugwerkende kracht in werking zullen treden. Bovendien verleent de tekst de Koning een machtiging zonder beperking in de tijd waardoor hij de thans besproken maatregelen voor onbepaalde tijd kan verlengen, hetgeen absoluut te vergaand is.

Het voorstel van de spreker over het vragen van een advies aan de Raad van State strekt ertoe over dat advies te beschikken met het oog op de bespreking in plenaire vergadering.

\*  
\* \*

De commissie stemt niet in met het voorstel om het advies van de Raad van State te vragen.

### III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

#### TITEL 4

*De heer Ahmed Laaouej c.s.* dient amendement nr. 4 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt het opschrift van titel 4 te vervangen.

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Amendement 4 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

#### Art. 18

*De heer Ahmed Laaouej c.s.* dient amendement nr. 5 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt paragraaf 1 te vervangen.

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

L'amendement n° 5 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

L'article 18, ainsi modifié, est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

#### Art. 19

Cet article n'appelle aucun commentaire.

L'article 19 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

#### Art. 20

*M. Ahmed Laaouej et consorts* présentent l'amendement n° 6 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer l'article 20.

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

L'amendement n° 6, tendant à remplacer l'article 20, est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

#### Art. 21 à 23

Ces articles n'appellent aucun commentaire.

Les articles 21 à 23 sont successivement adoptés par 12 voix et 4 abstentions.

#### Art. 24

*M. Ahmed Laaouej et consorts* présentent l'amendement n° 7 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer, dans les alinéas 1<sup>er</sup> et 2, les mots "31 décembre 2022" par les mots "31 mars 2023".

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

L'amendement n° 7 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

La commission marque son accord sur une correction technique, consistant à renvoyer, dans l'alinéa 3, aux alinéas 1<sup>er</sup> et 2.

L'article 24, ainsi modifié et corrigé, est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

Amendement 5 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

Het aldus geamendeerde artikel 18 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthouding.

#### Art. 19

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 19 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthouding.

#### Art. 20

*De heer Ahmed Laaouej c.s.* dient amendement nr. 6 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt artikel 20 te vervangen.

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 6 dat artikel 20 vervangt, wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthouding.

#### Art. 21 tot 23

Deze artikelen behoeven geen commentaar.

De artikelen 21 tot 23 worden achtereenvolgens aangenomen met 12 stemmen en 4 onthouding.

#### Art. 24

*De heer Ahmed Laaouej c.s.* dient amendement nr. 7 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt de woorden "31 december 2022" te vervangen door de woorden "31 maart 2023", in het eerste en het tweede lid.

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Amendement 7 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

De commissie verklaart zich akkoord met een technische correctie, waarbij het derde lid moet verwijzen naar het eerste en het tweede lid.

Het aldus geamendeerde en verbeterde artikel 24 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthouding.

## Art. 25 et 26

Ces articles n'appellent aucun commentaire.

Les articles 25 et 26 sont successivement adoptés à l'unanimité.

## Art. 27

*M. Ahmed Laaouej et consorts* présentent l'amendement n° 1 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer chaque fois les mots "31 décembre 2022" par les mots "31 mars 2023".

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

L'amendement n° 1 est adopté à l'unanimité.

L'article 27, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

## Art. 28

Cet article n'appelle aucun commentaire.

L'article 28 est adopté à l'unanimité.

## Art. 29

*M. Ahmed Laaouej et consorts* présentent l'amendement n° 2 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer chaque fois les mots "31 décembre 2022" par les mots "31 mars 2023".

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

L'amendement n° 2 est adopté à l'unanimité.

L'article 29, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

## Art. 30

Cet article n'appelle aucun commentaire.

L'article 30 est adopté à l'unanimité.

## Art. 25 en 26

Deze artikelen behoeven geen commentaar.

De artikelen 25 en 26 worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

## Art. 27

*De heer Ahmed Laaouej c.s.* dient amendement nr. 1 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt de woorden "31 december 2022" telkens te vervangen door de woorden "31 maart 2023".

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Amendement 1 wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 27 wordt eenparig aangenomen.

## Art. 28

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 28 wordt eenparig aangenomen.

## Art. 29

*De heer Ahmed Laaouej c.s.* dient amendement nr. 2 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt de woorden "31 december 2022" telkens te vervangen door de woorden "31 maart 2023".

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Amendement 2 wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 29 wordt eenparig aangenomen.

## Art. 30

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 30 wordt eenparig aangenomen.

## Art. 31

*M. Ahmed Laaouej et consorts* présentent l'amendement n° 3 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer, dans l'alinéa 2, les mots "31 décembre 2022" par les mots "31 mars 2023".

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

L'amendement n° 3 est adopté à l'unanimité.

L'article 31, ainsi modifié, est adopté à l'unanimité.

## Art. 32

Cet article n'appelle aucun commentaire.

L'article 32 est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

## Art. 33

*Mme Florence Reuter et consorts* présentent l'amendement n° 8 (DOC 55 2915/005), tendant à remplacer l'article 33.

Il est renvoyé à la justification de l'amendement.

L'amendement n° 8, tendant à remplacer l'article 33, est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

\*  
\* \*

L'ensemble des articles renvoyés à la commission, tels qu'ils ont été modifiés et corrigés, est adopté par 12 voix et 4 abstentions.

Résultat du vote nominatif:

*Ont voté pour:*

Ecolo-Groen: Marie-Colline Leroy, Kristof Calvo;

PS: Ahmed Laaouej, Sophie Thémont, Jean-Marc Delizée;

VB: Ellen Samyn, Hans Verreyt;

## Art. 31

*De heer Ahmed Laaouej c.s.* dient amendement nr. 3 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt de woorden "31 december 2022" telkens te vervangen door de woorden "31 maart 2023".

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Amendement 3 wordt eenparig aangenomen.

Het aldus geamendeerde artikel 31 wordt eenparig aangenomen.

## Art. 32

Dit artikel behoeft geen verdere commentaar.

Artikel 32 wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthouding.

## Art. 33

*Mevrouw Florence Reuter c.s.* dient amendement nr. 8 in (DOC 55 2915/005), dat ertoe strekt artikel 33 te vervangen.

Er wordt verwezen naar de verantwoording bij het amendement.

Amendement nr. 8 dat artikel 33 vervangt, wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthouding.

\*  
\* \*

Het geheel van de naar de commissie verzonden artikelen, aldus geamendeerd en verbeterd, wordt aangenomen met 12 stemmen en 4 onthoudingen.

Het resultaat van de naamstemming is als volgt:

*Hebben voorgestemd:*

Ecolo-Groen: Marie-Colline Leroy, Kristof Calvo;

PS: Ahmed Laaouej, Sophie Thémont, Jean-Marc Delizée;

VB: Ellen Samyn, Hans Verreyt;

MR: Christophe Bombled, Florence Reuter;

cd&v: Nahima Lanjri;

Open Vld: Tania De Jonge;

Vooruit: Anja Vanrobaeys.

*Ont voté contre: nihil.*

*Se sont abstenus:*

N-VA: Björn Anseeuw, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel;

PVDA-PTB: Nadia Moscufo.

*La rapporteure,*

Sophie  
THÉMONT

*La présidente,*

Marie-Colline  
LEROY

Dispositions nécessitant une mesure d'exécution  
(art. 78, 2, du Règlement): non communiqué.

MR: Christophe Bombled, Florence Reuter;

cd&v: Nahima Lanjri;

Open Vld: Tania De Jonge;

Vooruit: Anja Vanrobaeys.

*Hebben tegengestemd: nihil.*

*Hebben zich onthouden:*

N-VA: Björn Anseeuw, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel;

PVDA-PTB: Nadia Moscufo.

*De rapportrice,*

Sophie  
THÉMONT

*De voorzitter,*

Marie-Colline  
LEROY

Bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vergen  
(art. 78, 2, van het Reglement): niet meegedeeld.